

Datum
30 september 2025

Ons kenmerk
25.021562/BBV25.0470

Waterlichaam Terra Nova - afkoppelen landbouwgebied

Toelichting op wijziging peilbesluit polder Loenderveen

Kim Molag

Inhoud

Inhoud	3
1 Aanleiding en doel	5
2 Huidige situatie	5
2.1 Het gebied	5
2.2 Huidige watersysteem	5
3 De wijziging in het peilbesluit	7
4 Effecten van de peilwijziging	8
4.1 Waterkwantiteit – voldoende water	8
4.2 Waterkwaliteit	8
4.3 Omgeving	8
5 Participatie	9
6 Bijlagen	9

1 Aanleiding en doel

Het KRW waterlichaam Terra Nova voldoet niet aan de gestelde ecologische- en waterkwaliteitseisen. Het landbouwgebied afkoppelen van de plas Terra Nova is noodzakelijk om de waterkwaliteit in de plas te verbeteren. Hiervoor is een gedeeltelijke wijziging van het peilbesluit nodig.

Veenplas Terra Nova heeft de status 'waterlichaam' voor de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW). Dit waterlichaam voldoet niet aan de gestelde ecologische- en waterkwaliteitseisen. Het water is te fosfaatrijk en kampt met eutrofiëring. Het afkoppelen van het westelijke landbouwgebied van de plas Terra Nova is één van de maatregelen uit het KRW-programma van waterschap Amstel, Gooi en Vecht (AGV).

Voor de KRW-maatregel is een gedeeltelijke wijziging van het peilbesluit nodig. Met deze gedeeltelijke wijziging van het peilbesluit polder Loenderveen legt AGV nieuwe grenzen en peilen rond het westelijke landbouwgebied vast. Doel van de nieuwe begrenzing van het peilgebied is het afkoppelen van het landbouwgebied van de plas, zodat het fosfaatrijke water niet meer in de veenplas Terra Nova terecht komt. Het voedselrijke water uit het landbouwgebied wordt door deze afkoppeling directer naar de Vecht afgevoerd.

2 Huidige situatie

Terra Nova is een ondiepe veenplas en is onderdeel van het Zuidelijke Vechtplassengebied en de polder Loenderveen. Het huidige peil in Terra Nova is een flexibel peil tussen -1.25 en -1.35 mNAP. In het huidige watersysteem watert het oppervlaktewater van Terra Nova af via stuw Terra Nova richting polder Loenderveen (Loenderveense plas West). De plas Terra Nova is troebel en bevat vegetatie-arm water.

2.1 Het gebied

Terra Nova is een ondiepe plas die is ontstaan door veenwinning. De plas is onderdeel van het Zuidelijke Vechtplassengebied en polder Loenderveen. Terra Nova bestaat uit twee delen: het zuidelijke landbouwgebied (leg akker) (10 ha) en een noordelijk deel met een karakter van een open plas (70 ha). Het landbouwgebied valt onder de gemeente Stichtse Vecht, en de plas Terra Nova valt onder gemeente Wijde Meren. Het actuele grondgebruik van het landbouwgebied bestaat voornamelijk uit agrarisch/overig gras, loofbos/naaldbos en enige bebouwing. De plas Terra Nova is van belang voor vegetatie en voor moeras- en weidevogels.

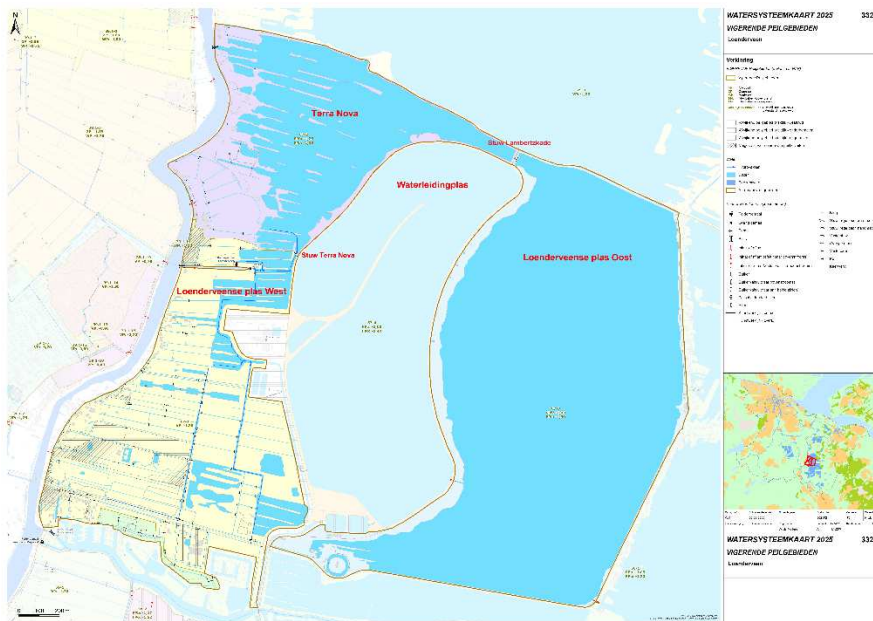
Sinds 1988 is de plas omgeslagen naar troebel en vegetatie-arm water. Het resultaat hiervan is veel (blauw)algenbloei, troebel water en een slechte ontwikkeling van water- en moerasvegetatie.

2.2 Huidige watersysteem

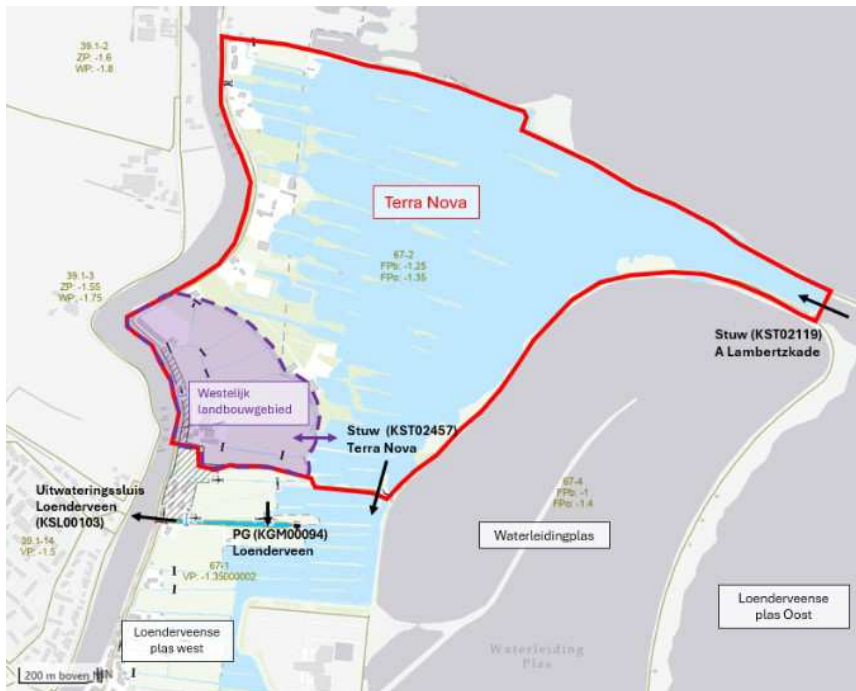
Oppervlakte water komt Terra Nova (peilvak 67-2) in via de aflatstuw Lambertzkade van de Loenderveense Plas Oost (peilvak 67-3). Terra Nova kan water aflaten via stuw Terra Nova richting polder Loenderveen (peilvak 67-1). In polder Loenderveen wordt het water via Poldergemaal Loenderveen weggepompt richting de Vecht. In het

peilvak van Terra Nova zijn nog enkele kunstwerken aanwezig (voornamelijk duikers). Langs de Vecht bevindt zich een hoogwatervoorziening. Het huidige peil in Terra Nova (peilvak 67-2) is een flexibel peil tussen -1.25 en -1.35 mNAP.

Als maatregel tegen de verslechtering van de plas is er reeds een hydrologische scheiding gemaakt tussen het zuidelijke en het noordelijke deel. Dat zijn dus nu de huidige peilvakken 67-1 en 67-2. Peilvak 67-1 heeft een vastpeil van -1.35mNAP, waardoor water alleen van Terra Nova naar de Loenderveense plas West kan stromen. Het doel van deze maatregel was om zo min mogelijk nutriëntenbelasting afkomstig van het legakkergebied in de open plas Terra Nova te krijgen.

Figuur 1 Watersysteemkaart polder Loenderveen. In rood de namen van de deelgebieden en relevante stuwen ter verduidelijking.

Figuur 2 Inrichting en verschillende peilgebieden in Terra Nova. Het paars gearceerde deel is het landbouwgebied.

3 De wijziging in het peilbesluit

Het landbouwgebied wordt afgekoppeld van de plas en komt bij peilvak 67-1 te horen, met een vast peil van -1.35 mNAP. De plas Terra Nova blijft in peilvak 67-2 met een flexipeil van -1.25 tot -1.35 mNAP. Hierdoor kan er alleen water van de plas naar het landbouwgebied stromen.

Om er voor te zorgen dat nutriëntrijk water uit het landbouwgebied niet meer in de plas Terra Nova terecht komt wordt de volgende wijziging voorgesteld: het agrarisch gebied zal afgekoppeld worden van de plas, en verbonden worden met het zuidelijke peilvak (67-1). Het peil in het landbouwgebied is nu een flexibel peil tussen -1.25 mNAP en -1.35 mNAP. Het peil in het agrarisch gebied zal in de nieuwe situatie een vast peil krijgen van -1.35 mNAP, en gaan horen bij peilvak 67-1. Met dit nieuwe peil in het landbouwgebied kan het water alleen van de Terra Nova plas naar het landbouwgebied stromen.

Om het peilbesluit te wijzigen moeten er in de toekomst enkele inrichtingsmaatregelen worden uitgevoerd. Er moet een duiker vergroot worden (KDU20663) en een verbinding gemaakt worden tussen peilvak 67-1 en 67-2. Deze inrichtingsmaatregelen zullen lopen via de vergunning eigen dienst.

Het peilbesluit treedt in werking nadat de kunstwerken en watergangen zijn gerealiseerd.

4 Effecten van de peilwijziging

4.1 Waterkwantiteit – voldoende water

De wijziging van het peilbesluit heeft geen invloed op het hydraulisch functioneren van het watersysteem (water aan- en afvoer) in polder Loenderveen en levert geen extra knelpunten op voor wateroverlast, zowel nu als in de toekomst.

Voor de wijziging van het peilbesluit zal het afvoerende oppervlak niet veranderen. Daarom hoeft het bestaande poldergemaal Loenderveen niet gerenoveerd te worden. Daarnaast voldoet de peilbesluit wijziging aan de wateroverlastnorm, aangezien in het landbouwgebied het peil lager komt te liggen dan in de bestaande situatie. Er ontstaat dus meer waterberging in de nieuwe situatie. Ook heeft de wijziging geen effect op grondwaterstanden of op bodemdaling en daarmee gepaard gaande CO₂-uitstoot. De nieuwe kunstwerken zullen gedimensioneerd worden naar de benodigde water aan- en afvoer.

Door het landbouwgebied te betrekken bij peilvak 67-1 met een vast peil van -1.35 mNAP zal het gebied vooral in de winter een grotere drooglegging hebben.

4.2 Waterkwaliteit

De wijziging van het peilbesluit draagt bij aan een betere waterkwaliteit in het waterlichaam Terra Nova.

De wijziging van het peilbesluit is nodig voor het verbeteren van de waterkwaliteit en de ecologische toestand in het waterlichaam Terra Nova. Door het wijzigen van het peil (via wijziging peilbesluit) en het toepassen van de inrichtingsmaatregelen (via vergunning eigen dienst) kan er geen nutriëntrijk water van het landbouwgebied meer stromen naar de plas Terra Nova. Hierdoor zal de fosforbelasting verlagen in de plas. Zie bijlage 'Vernieuwde water- en stoffenbalans incl. scenarioberekening door Witteveen en Bos' (E.E. van Deelen en T.R. Siegersma, 2024) voor verdere inhoudelijke onderbouwing.

4.3 Omgeving

De wijziging van het peilbesluit heeft invloed op de perceel eigenaren. Onderzoek dient gedaan te worden naar de effecten van de maatregelen op het Natura2000 gebied.

Perceel eigenaren van de landbouwpercelen

De afgelopen jaren is te zien dat het peil in het peilvak van het landbouwgebied/de plas Terra Nova vaak bij -1.25mNAP ligt, wat zou betekenen dat het peil in het landbouwgebied (wanneer afgekoppeld) dus wel lager komt te staan. Door het landbouwgebied te betrekken bij peilvak 67-1 met een vast peil van -1.35 mNAP zal het landbouwgebied vooral in de winter een grotere drooglegging hebben.

Natura2000

Het gebied ligt in het Natura2000 gebied 'Oostelijke Vechtplassen' bij de Provincie Noord-Holland. De maatregel voor het afkoppelen van het landbouw gebied staat

daarbij opgenomen als maatregel in het Natura 2000 beheerplan voor de Oostelijke Vechtplassen. De maatregel draagt bij aan het realiseren van de Natura2000 instandhoudingsdoelen voor de habitattypen 'Kranswieren' en 'Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden'.

Er dient in het inrichtingsproject (buiten de wijziging peilbesluit) een zorgvuldig natuuronderzoek plaats te vinden waarin effecten van de maatregelen in kaart worden gebracht. Wanneer negatieve effecten op beschermde soorten of gebieden optreden, dienen daarvoor mitigerende of compenserende maatregelen getroffen te worden en dienen daarvoor de juiste vergunning aangevraagd te worden.

5 Participatie

Participatie heeft plaatsgevonden onder het overkoepelende participatietraject voor KRW. De betrokken stakeholders worden tijdens de planvorming geïnformeerd en kunnen tijdens de inspraak periode hun zienswijze over de wijziging peilbesluit indienen.

Tijdens de planvorming is een analyse gemaakt van de betrokken stakeholders. Het niveau van participatie voor de wijziging peilbesluit is *informer*. Via de inspraakperiode kunnen belanghebbenden hun zienswijze over de wijziging peilbesluit indienen. Deze inspraak richt zich nadrukkelijk op de voorgestelde peilwijziging.

De inrichtingsmaatregelen die volgen uit de peilwijziging worden uitgevoerd op basis van een vergunning eigen dienst. Voor deze vergunning geldt een aparte participatie procedure. Belanghebbenden kunnen tijdens deze procedure een reactie indienen op de voorgenomen inrichting.

6 Bijlagen

Vernieuwde water- en stoffenbalans incl. scenarioberekening door Witteveen en Bos (E.E. van Deelen en T.R. Siegersma, 2024)